

Matuszewski, Adam

"Sergej Andreevič Podolinskij.
1850-1891", Vjačeslav Stepanovič
Česnokov, Moskva 2006 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 54/1, 215-216

2009

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

skiego z kalendarzem obowiązującym dla Kościoła powszechnego. Ujednolicenie nie było jednak całkowite, ponieważ nieuwzględnione w kalendarzu trydenckim kultury lokalne, których historia sięgała dalej niż dwustu lat, mogły być sprawowane nadal. Stąd powstawać zaczęły propria sanctorum, niejako uzupełnienia do kalendarza powszechnego. Po szczegółowym omówieniu różnic pomiędzy wrocławskim kalendarzem przedtrydenckim i trydenckim kalendarzem powszechnym autor przechodzi do analizy procesu adaptowania kalendarza zreformowanego do śląskiej tradycji liturgicznej. Otóż po pierwszym proprium, zatwierdzonym dopiero w 1649 r., które łączy przede wszystkim do wprowadzenia kalendarza zreformowanego, powtarza zatem święta obchodzone powszechnie, zachowuje jednak również część świąt charakterystycznych dla Śląska, kalendarz wciąż się formuje, tak, że jeszcze dwie kolejne redakcje proprium, z lat 1668 i 1684, przywracają osiem kultów obecnych na Śląsku przed reformą. Te, jak i kolejne redakcje (z lat 1693, 1706, 1743, 1778, 1852), wciąż uaktualniane są oczywiście z powodu nowych kanonizacji.

Praca zasługuje na uwagę choćby ze względu na ułatwienie dostępu do materiałów, z którymi zapoznanie się wymagało dotychczas sięgnięcia do źródeł w dużej mierze rękopiśmiennych. Stanowi zatem poważne ułatwienie dla prowadzących badania źródłoznawcze, częściowo wypełniając niejednokrotnie już sygnalizowaną lukę w badaniach nad polską chronologią. Zgromadzone przez autora informacje mogą zatem okazać się szczególnie przydatne dla datowania pochodzących z diecezji wrocławskiej źródeł. Jednocześnie zestawiając dane dotyczące kalendarza na Śląsku na różnych etapach jego rozwoju i szczegółowo wyjaśniając jego genezę, stanowią istotną pomoc w badaniach nad historią liturgii i duchowości na obszarze Śląska.

Paulina Pludra-Żuk
Instytut Informacji Naukowej
i Studiów Bibliologicznych UW

Noty recenzyjne

V[jačeslav] S[tepanovič] Č e s n o k o v: *Sergej Andreevič Podolinskij. 1850–1891*. Izd. 2 dopolnennoe. Moskva 2006 Rossijskaja Akademija Nauk. Nauka, 316 ss., nlb. 3 ss., portr. il. *Noučno-Biografičeskaja Literatura*.

Książka jest poświęcona życiu i działalności wybitnego rosyjskiego przyrodnika, lekarza i działacza społeczno-politycznego – Siergieja Antonowicza Podolińskiego. Przedstawia ona genealogię rodziny Podolińskich i Biedjaje-

wów, tragiczne losy bohatera oraz analizę jego podstawowych prac, ich znaczenia dla współczesnego przyrodoznawstwa i medycyny. Praca zaopatrzona jest w liczne portrety i ilustracje związane z życiem i działalnością Podolińskiego.

Roman D u d a: *Lwowska szkoła matematyczna*. Wrocław 2007 Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 256 ss., sum., il. ind. *Acta Universitatis Wratislaviensis*. No 2949.

Praca omawia działalność i osiągnięcia lwowskiej szkoły matematycznej z lat 1920–1940. Składa się z siedmiu części. Część pierwsza, zatytułowana *Tło*, opisuje krótko stan i kierunki rozwoju badań matematycznych w omawianym okresie w Polsce i na świecie. Część druga przedstawia charakterystykę lwowskiego środowiska matematycznego, trzecia omawia jego osiągnięcia, czwarta rozpad tej szkoły w latach 1939–1946, a piąta próbuje ustalić znaczenie tej szkoły dla rozwoju przedwojennych i powojennych badań naukowych. Część szósta zawiera krótkie biogramy matematyków związanych ze Lwowem. Ostatnią, siódmą, część stanowi bibliografia, podzielona na trzy części, z których w pierwszej znalazły się prace matematyków lwowskich cytowane w głównym tekście, druga obejmuje opracowania, a trzecia inne cytowane prace matematyczne. Książka zaopatrzona jest także w liczne ilustracje oraz w streszczenie w języku angielskim i indeks nazwisk.

Dziedzictwo komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej. Pod redakcją Joanny S a d o w s k i e j. Białystok 2008 Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 369 ss.

Książka zawiera materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Katedrę Historii Najnowszej Instytutu Historii w Białymstoku, która odbyła się w Supraślu w dniach 6–7 listopada 2007 r. Dzieli się na trzy części. W części pierwszej, zatytułowanej *Dzisiejsze spojrzenie na czasy komunizmu*, znalazły się artykuły: Grzegorza Z a c k i e w i c z a: *Przejęcie władzy w Rosji przez bolszewików w ocenach historiografii polskiej lat 1989–2006*; Przemysława M a j a i Waldemara P a r u c h a: *Wpływ współpracy niemiecko-radzieckiej na stosunki międzynarodowe w Europie Środkowo-Wschodniej w XX wieku*; Roberta K u ś n i e r z a: *Komunistyczna zbrodnia Wielkiego Głodu we współczesnym życiu społeczno-politycznym Ukrainy*; Ludmiły J a s k i e w i c z: *„Niby już był spokój, ale bardo pozorny” – postawy i nastroje ludności tzw. Zachodniej Białorusi w latach 1944–1945*; Eugeniusza M i r o n o w i c z a: *Komunizm a mniejszości narodowe w Polsce po II wojnie światowej*; Piotra C h o m i k a: *Prawosławni święci męczennicy XX wieku – ofiary zbrodniczego systemu*; Tomasza D a n i -